

Enoki goba in polna luna, 2024, akril, platno, 130 x 180 cm

Morning glory, 2023, akril, platno, 150 x 180 cm

Havajska drevesna roža, 2022, akril, platno, 180 x 150 cm

Gobe, hrana bogov, 2024, akril, platno, 130 x 180 cm

GOBE, HRANA BOGOV
BARBARA KASTELEC
17. 4. 2024 – 10. 6. 2024

GOBE, HRANA BOGOV

Fotografija: Maja Švec

Pričujoča razstava Barbare Kastelec z naslovom Gobe, hrana bogov na ogled postavlja najnovejši opus del, ki je nastal v zadnjih dveh letih njenega ustvarjanja. Na razstavi se predstavi s ciklusoma Rastlinske celice in Zdravilci.

Ciklus Rastlinske celice je začel nastajati leta 2018. Tehnično se navezuje na predhodnika z naslovoma Semena in Pelodi. Skupno jim je namreč slikanje v gvaš tehniki. S svojimi deli se umetnica dotika znanosti. Slika dele rastlin, ki s prostim očesom niso zaznavni, kot bi gledala skozi oči mikrobiologa. Narava postane sestavni del procesa nastajanja umetniškega dela. Njen ustvarjalni opus navdihujejo rastline. Umetnica v ozadje slik postavi celične strukture rastlin. Večinoma gre za prerez stebelnih in koreninskih celic, ki na prvi pogled učinkujejo kot nekakšne mandale ali celo kot abstraktne krajine, kamor umesti preostale dele rastlin. Na slikah je struktura celic brezbarvna, vendar jim je dodala intenzivne barve. S tem dopolnjuje njihove lastne pokrajine, ki spominjajo na barve zemlje in okolje, v katerega so rastline vpete. Rastline spremljajo človeka že od nekdaj in mu nudijo vse, kar potrebuje za bivanje. Ljudska medicina pozna tudi zdravljenje s strupenimi rastlinami, pri čemer pa je pogosto prihajalo do tragičnih zapletov ali zastrupitev. Uživanje zdravilnih rastlin, kot sta tisa ali datura, lahko ob nepravilni ali prekomerni uporabi privede do nasprotnega učinka in povzroči omotico, omamljenost ali celo smrt. Kljub tveganju pa so tudi strupene rastline predstavljale del zdravljenja, zato ga je treba razumeti večplastno. Rastline imajo svojo vlogo tudi v obredih in ritualih.

Če je v prejšnjih ciklusih mogoče čutili slikarski fotorealizem, se v ciklusu Rastlinske celice vrača k širokopoteznemu nanosu in koloritu, ki predstavlja nadaljevanje koncepta, ki ga je razvijala skozi cikluse. Njene slike govorijo sodobno likovno govorico. Pri svojem delu umetnica uporablja različne slikarske tehnike (akril, gvaš, mešana tehnika). V barvnem opusu prevladujejo močne in žive barve. V delih Barbare Kastelec čutimo povezavo med kozmičnim in realističnim, med simboliko in stvarnostjo. Gre za koncept prepletanja mikrokozmosa z makrokozmosom.

Mikrokozmos predstavljajo zametki semen in peloda ter celice, makrokozmos pa celotni organizmi, vesolje, univerzum, stvarstvo. V ciklusu z naslovom Zdravilci pa se dotika zdravilnega učinka gob, ki človeku pomagajo pri različnih boleznih in so del ljudske medicine. Tudi pri tem se navezuje na zgodnejšo tematiko.

Na slikah so upodobljene različne vrste gob, ki pomagajo premagovati ali blažiti različne zdravstvene težave. Na sliki iz serije gobic z naslovom Varuhinja narave in Gobe, hrana bogov iz leta 2024 je umetnica upodobila opici, ki v rokah držita gobo. Ta predstavlja hrano in je obenem tudi zdravilo. Opici sta nekakšna varuha narave in vsega živega. Gre za vrsto opic, ki se večinoma prehranjujejo z gobami in živijo v Aziji. Tradicionalna vzhodnjaška medicina se že tisočletja opira na gobe. V zadnjem času sta umetnici blizu azijska umetnost in filozofija. Pravi, da »malce raziskuje znotraj likovne umetnosti Japonske in Kitajske in črpa iz slikarstva Nicholasa Roericha«.

BARBARA KASTELEC

Njeno slikarstvo se dotika upodabljanja hrane. Znanja o uporabi rastlin in gob, ki so jih imeli naši predniki, so izvirala iz povezanosti človeka z naravo. Prav zaradi njihovih blagodejnih učinkov na zdravje se znanstveniki lotevajo raziskovanja in znanost čedalje skrbneje raziskuje številne vrste gob. Prek dvesto vrst je takšnih, ki se danes uvrščajo med nutricevtike – snovi, ki delujejo kot hrana in zdravilo hkrati. Prav bakterije in glive prispevajo k nastanku mnogih naših živil. Encimi in druge snovi, ki se razvijejo med fermentacijo, pogosto zelo koristijo zdravju – spodbujajo energijo, pomagajo pri prebavi, razstrupljajo telo, olajšajo presnovo, delujejo protivnetno, pomlajujejo, krepijo imunost ipd. Fermentirani napitki, kislilo mleko, siri, tofu, kvašeno testo, kislilo zelje itn. so hrana, v kateri so prisotne številne bakterije ali glive. Eden največjih dosežkov pri razvoju zdravil je nedvomno odkritje antibiotikov leta 1928. Tudi pri tem so osrednjo vlogo igrale bakterije in glive (primes je bila gliva *Penicillium notatum*). Užitne in zdravilne gobe spadajo med glive. Celotnemu organizmu, ki ga sestavljata goba (sadež) in podgobje (micelij), rečemo gliva.

Likovna dela Barbare Kastelec opozarjajo na še kako aktualna vprašanja o pomenu hrane in genskih posegih v rastline ter na podnebne spremembe, ki vedno bolj vplivajo na človeka in njegovo kakovost življenja. Morda bodo v prihodnosti prav zdravilne gobe s svojimi učinki rešitev za marsikatero bolezen ali pa se bodo, zaradi pretiranega ogrevanja ozračja, prilagodile na višje temperature, se na ta način preselile v naša telesa in se tako obrnile proti človeški vrsti.

Umetnica pravi, da je čas, da se zavemo, da lahko ti nevidni sopotniki, kot so rastline, glive, bakterije in drugi mikroorganizmi, ki nas obkrožajo in so v naravi lahko tako zelo majhni, da jih s prostim očesom niti ne zaznamo, odločilno vplivajo na naše življenje. Z njihovim upodabljanjem želi umetnica opozarjati gledalca na njihov obstoj in moč, ki jo imajo ti organizmi nad nami. Njeno slikarsko ustvarjanje je s filozofskega vidika neke vrste iskanje prapočela, morda celo iskanje Božjega oziroma Božanskega, znotraj banalne stvarnosti, ki obdaja človeka. Pravi, da s tem, ko išče izvor rastlin, živali in drugih živih bitij, ki sobivajo z njo, išče tudi lastni izvor. (Svoje)ga raziskovanja se loti bodisi s »tehnično natančnostjo, ki ga detektivsko secira« ali pa se prepusti, da jo preplavijo skrivnostni (numinozni) in brezčasni (sublimni) občutki. Vse to pa se odraža skozi simboliko rastlin in »krčevite prepletenosti Erosa in Tanatosa.«

ŽIVLJENJEPIS

Barbara Kastelec se je rodila 8. septembra 1976 v Kranju. Slikarstvo je študirala na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje (ALUO) v Ljubljani, kjer je leta 2001 diplomirala pri doc. dr. Nadjji Zgonik in prof. Emeriku Bernardu. Na isti fakulteti je leta 2004 pod mentorstvom prof. Gustava Gnamuša in dr. Aleša Erjavca magistrirala iz slikarstva. Istega leta je v okviru programa EU Youth for Europe kot likovna vodja sodelovala pri mednarodnem projektu Let's realise the White Paper through Art v Wroclawu na Poljskem. Pri svojem umetniškem ustvarjanju že od leta 2001 raziskuje tematiko hrane, predvsem z vidika doživljanja razmerij med vizualnim, spominom in okusom. Obenem pa raziskuje tudi večplastno pomenskost predmetov, ki jih odslikava. Zadnja leta se pri svojem delu loteva tematiziranja znanosti o življenju, predvsem z vidika vpliva in manipulacije znanosti z rastlinami in živalmi. Na slikah upodablja življenjsko soodvisnost ljudi in hrane ter posledično rastlin in živali. Od leta 2006 ima status samostojne kulturne delavke.

Ustvarjalni opus Barbare Kastelec obsega slikarstvo, ilustracijo, animacijo in video. Od leta 2007 je imela številne samostojne in skupinske razstave doma in v tujini. Organizira ustvarjalne delavnice za otroke in mladostnike, tečaje za ljubitelje slikanja, tečaje risanja figure in portreta ter priprave na sprejemne izpite na ALUO. Za svoje delo je prejela številne nagrade in priznanja.

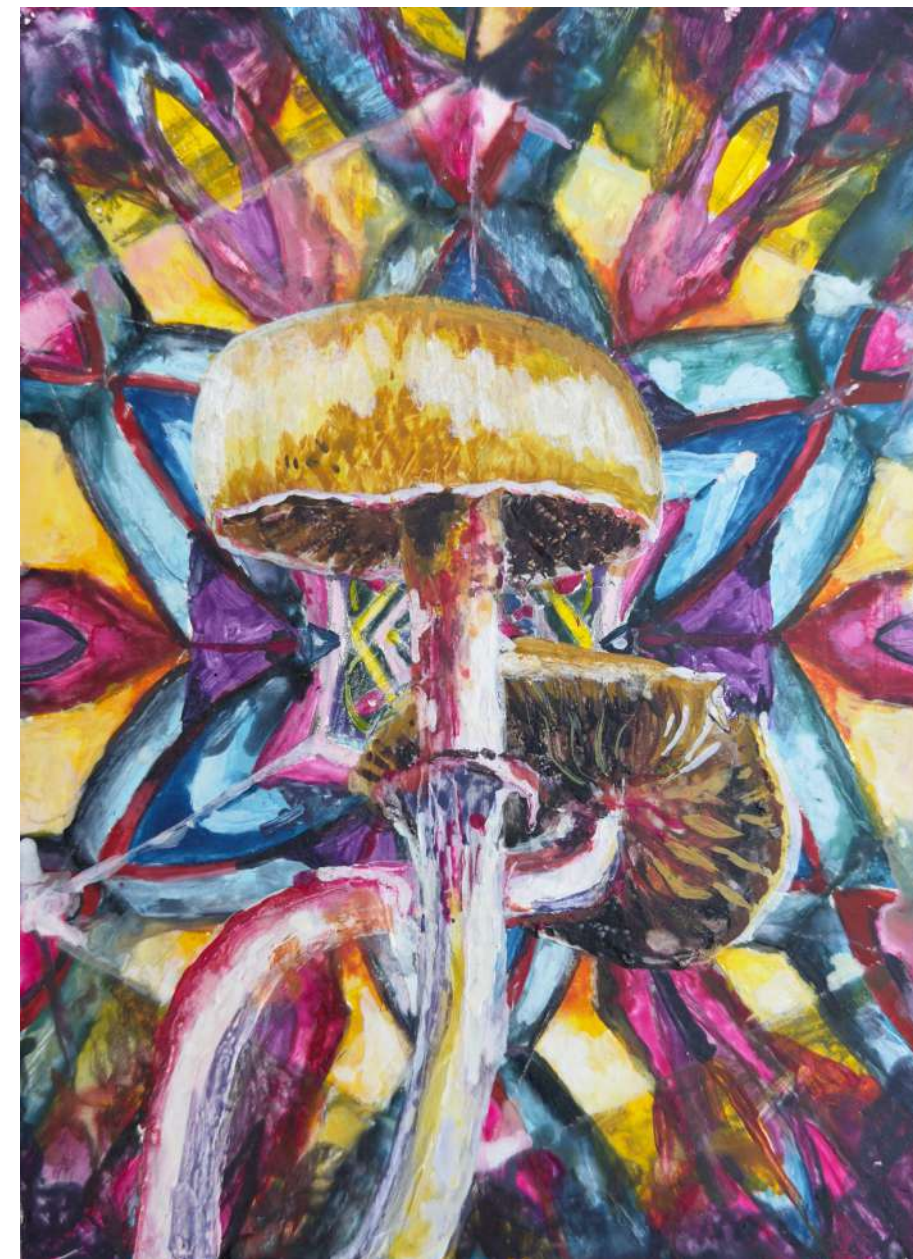
Živi in ustvarja v Ljubljani.

Povezava: www.barbarakastelec.com

Petra Bizilj Silva / kustosinja razstave

Mikoriza, 2023, akvarel, lesena plošča, 20 x 25 cm

Halucinogena goba s psilocibinom, 2023, akvarel, lesena plošča, 16 x 22 cm

Voičja češnja, 2023, akril, platno, 150 x 180 cm

Goba enoki, 2024, akril, platno, 130 x 180 cm

Varuhinja narave, 2024, akril, platno, 130 x 180 cm